

Bodembedekkers

Meer dan Vinca, Waldsteinia en Pachysandra

Het is een ruim begrip, bodembedekkers. Om tot die groep te behoren, moet een plant een goed gesloten bedekking vormen die onkruidgroei en uitdroging van de bodem zoveel mogelijk tegengaat. Wie met dat gegeven met vakgenoten over bodembedekkende vaste planten spreekt, komt verrassend veel bruikbaars tegen. Veel meer dan de alom bekende Vinca, Waldsteinia en Pachysandra.

Tekst: Emiel van den Berg Fotografie: Emiel van den Berg, René Faas

Wie denkt het sortiment bodembedekkers te kennen, moet eens een rondje met Peter Heutinck door de showtuin rondom zijn woning en bedrijf lopen. Kwekerij Heutinck levert rond de 6.000 verschillende vaste planten, dus hier zijn meer bodembedekkers te vinden dan het bekende trio Vinca, Waldsteinia en Pachysandra. Zo knielt hij al snel neer bij een plakkaat *Packera aurea*, een aster-achtige uit het oosten van Noord-Amerika. “Ik ben deze nog aan het ontdekken, door deze plant te gaan kweken merk ik vanzelf de voors en tegens.” Verder lopend wijst hij op meer bodembedekkers, veel meer. *Vinca balcanica* (V. minor x V. major) prijst hij vanwege de zeer donkerblauwe bloemen, *Soleirolia soleirolii* klimt langs een trap tegen wat rotblokken op – “dit slaapkamergeluk trotseert hier tot -14°C” – en bij *Mukdenia rossii* prijst hij de kleine witte bloemen, het decoratieve blad en de herfstverkleuring van het blad. “Geschikt voor kleine tuinen omdat hij langzaam groeit.”

Ook over de drie verschillende *Chrysoplenium* is hij nog aan het leren, maar hij ziet ze in de toekomst zeker meer richting de steeds populairdere ecologische tuinen gaan. En de al jaren op bescheiden schaal gekweekte *Chrysogonum virginianum* adviseert hij maar al te graag vanwege de zeer lange bloeitijd. “Zijn grootste charme: in de tuin groeit hij makkelijk, maar niet agressief. In Duitsland wordt deze plant al veel meer gewaardeerd.” *Tanacetum haradjanii* is met zijn grijze blad geschikt voor zonnige, droge plekken – “een van de mooiste grijsbladigen” – en *Centaurea bella*

Peter Heutinck laat zien dat er voor elke plaats en voor elk bloeiseizoen wel iets te vinden is, overal heeft hij een verhaal bij.

De kant-en-klaarmatten van Covergreen zijn overal toepasbaar, ook onder lastige omstandigheden als taluds en boomspiegels. “Het slagingspercentage is groter dan bij reguliere beplanting omdat het gehele oppervlak meteen wordt bedekt, wat uitdroging en uitspoeling voorkomt”, aldus Dennis Klein Boonschate.

Een plakkaat *Packera aurea* van kweker Peter Heutinck. Deze bodembedekker prijst hij om het mooie blad, de paar weken durende bloei en de na de bloei verschijnende vruchtpluizen. Extra vindt hij de droogtebestendigheid. Heutinck: “Wel snel woekereend, dus niet overal zo maar toepasbaar. Ik zie vooral mogelijkheden in een wildtuin.”

Volgens Peter Heutinck is *Pachyphragma macrophylla* een ‘kanjer voor de toekomst’. De plant groeit in droge schaduw en het ronde blad is wintergroen en wordt zo groot dat het onkruid onderdrukt. De licht geurende voorjaarsbloemen lijken op die van de pinksterbloem, zijn hagelwit en trekken in maart al bijen aan.

vindt hij zeker niet de mooiste grijsbladige, maar ook deze is goed droogtebestendig. Als veelbelovende toekomstplanten noemt hij de witbloeiende *Pachyphragma macrophyllum* en de rankenvormende *Buglossoides purpureocaerulea*. “De laatste is goed voor droge plaatsen en schaduw, met gentiaanblauwe bloemen.”

Zo laat Heutinck zien dat er voor elke plaats en voor elk bloeiseizoen wel iets te vinden is, overal heeft hij een verhaal bij. De vraag is wie op die verhalen zit te wachten, nu het sortiment de laatste twee decennia alleen maar is gekrompen. Heutinck probeert gepassioneerde tuinliefhebbers enthousiast te maken. “We hebben nooit reclame gemaakt en toch staat er nu bijvoorbeeld een behoorlijk aantal *Packera aurea* op de Floriade. Ik vertrouw op mond-tot-mondreclame, ook onze onbekende planten worden zo uiteindelijk verkocht.”

ONDERHOUD

Tuin- en Landschapsarchitect Mark Vlasman van Florissant Tuinen zet ruim in op bodembedekkende vaste planten tegen onkruidgroei. “Mensen denken vaak dat meer groen voor meer onderhoud zorgt, maar dat is zeker niet waar. Zeker niet als je met bodembedekkers werkt.” Overigens hebben bodembedekkers voor hem ook architectonische waarde, een vakbeplanting met bodembedekkers geeft een ruimtelijk effect – “ook midden in een tuin” – en solitaires komen hierin goed tot hun recht. “Een solitaire, meerstamige heester zet ik nooit in een vlak met enkel zand.” Voor Vlasman moeten bodembedekkers vooral sterk en gezond zijn, omdat ze vaak behoorlijke oppervlaktes moeten vullen. “Ze moeten goed gesloten groeien en het liefst wintergroen zijn.” Van *Pachysandra* was hij lange tijd fan, daar is blad tussenuit te harken. “*Vinca* vormt uitlopers die makkelijk wortelen, bij het harken trek je die steeds los.” Nadeel van *Pachysandra* vindt hij het soms geel verkleuren van het blad en de steeds grotere problemen met schimmels, zeker op vochtige kleigrond. “Daarom gebruiken we deze bijna niet meer. Wel jammer, want een gezond, groen veld *Pachysandra* straalt heel veel rust uit en vraagt minimaal onderhoud.”

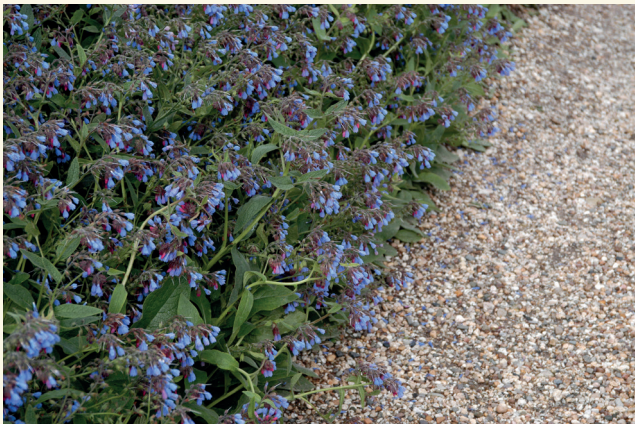
Zo is ook *Tiarella* bijna verdwenen. “Mooi, maar te fragiel en soms aangetast door taxuskever.” *Waldsteinia* vindt hij wel een goeie, maar hij ziet dat de rijke bloei na de eerste jaren steeds verder afneemt. Bij de populaire bodembedekkende *Geranium* kiest hij bij voorkeur voor *G. cantabrigiense* in plaats van de veel meer gebruikte *G. macrorrhizum*. “Bij de grovere *G. macrorrhizum* krimpt het blad in de winter wat ineen. *G. cantabrigiense* blijft mooier. ‘Cambridge’ en ‘Bioko-vo’ zijn mijn favorieten.”

ONBEKENDE REINECKEA

Minder bekend is *Reineckea carnea*, een bodembedekker die het zelfs in droge schaduw nog doet. “De plant lijkt op *Liriope*, maar is winterharder. *Liriope* krijgt soms een tik van de winter en moet je vervolgens knippen, net als de bekende *Carex morrowii* ‘Variegata’. Voor *Reineckea* geldt dat niet.” Minder bekende planten als deze *Reineckea* probeert hij overigens altijd eerst uit in zijn eigen tuin. De halfwintergroene *Symphytum* noemt hij nog als grove bodembedekker. Die is volgens hem geschikt voor lastige plekken bijvoorbeeld onder bomen. “*S. grandiflorum* ‘Whisley Blue’ bloeit prachtig lichtblauw.”

Bij Geranium is *G. macrorrhizum* een goed sluitende bodembedekker, die op grote schaal wordt toegepast. Op de foto de cultivar 'Spessart'. Mark Vlasman gebruikt in particuliere tuinen liever *G. cantabrigiense*, die in alle delen wat fijner is. "Deze blijft ook mooier wintergroen. 'Cambridge' en 'Biokovo' zijn mijn favoriete cultivars."

Symphytum, smeerwortel, kent grofbladige vertegenwoordigers waarvan *S. officinale* inheems is in Nederland. Een sierlijkere vorm voor de tuin is deze *S. grandiflorum* 'Wisley Blue'. Via ondergrondse wortelstokken vormt zich snel een ondoordringbare mat waarin onkruid geen kans maakt. Zelfs in droge schaduw zijn de groei en bloei probleemloos.

Bij de aanplant van alle bodembedekkers is het streven om de bodem binnen één groeiseizoen bedekt te hebben. "Daarvoor zijn acht P9-planten vaak voldoende." Kiezen voor kant-en-klare matten doet Vlasman zelden. "Laatst wel een keer gedaan op het talud van een sloot waar de klant meteen een gesloten beplanting wilde. Prijstechnisch is dit wel een heel ander product." Bij Sedum als dakbedekking kiest hij meestal voor kant-en-klare kratjes die eenvoudig zijn te plaatsen. "Makkelijker dan rollen, omdat dat veel meer voorbereiding en handelingen vraagt."

MATTEN EN ROLLEN

Van bodembedekkers zijn er ook 'kant-en-klaarproducten' verkrijgbaar. Zo levert Covergreen matten van biologisch afbreekbaar substraat. Deze matten meten 38 bij 57 centimeter en zijn geheel begroeid en doorworteld met – gedeeltelijk – wintergroene bodembedekkers. Elk bodemoppervlak is er meteen in zijn geheel mee af te sluiten. Er is keuze uit *Vinca minor*, inclusief 'Alba' en 'Atropurpurea', *Waldsteinia*

'Mensen denken vaak dat meer groen voor meer onderhoud zorgt, maar dat is niet waar als je met bodembedekkers werkt.'

ternata, *Hedera helix* 'Woerner', *Geranium cantabrigiense* 'Biokovo', *Nepeta* 'Walker's Low' en een mix van Sedum. Elke plantsoort heeft zijn eigenschappen, zo zijn *Waldsteinia* en Sedum te belopen. "Mits niet overlopen, herstellen die zich goed", vertelt Covergreendirecteur Dennis Klein Boonschate. Er is uitbreiding van het sortiment op komst. *Rudbeckia fulgida* 'Goldsturm', *Ajuga reptans* 'Atropurpurea', *Carex morrowii* en *Alchemilla erythropoda* zijn enkele namen. Ook Sempergreen levert kant-en-klare producten. Van oudsher is het bedrijf bekend van de groene daken, maar diverse producten zijn ook geschikt voor het bedekken van de bodem. "Het los inplanten van bodembedekkende vaste planten is arbeidsintensief en vraagt totdat het is dichtgegroeid de nodige aandacht. Denk aan inboeten en onkruid wieden. Daarom kweken wij voorbegroeide matten die na het uitrollen meteen een gesloten resultaat geven", vertelt accountmanager Kees Spanjer bij Sempergreen. De matten zijn breed toepasbaar zoals op taluds en bij middenbermen. "Indien gewenst leveren we maatwerk, het plantensortiment is aan te passen." Traditioneel speelt hier Sedum de hoofdrol, maar de Sedum-mixmatten zijn ook goed uit te rollen op vaste grond. Daarnaast levert het bedrijf matten onder de naam Bees & Butterflies met Sedum-soorten, siergrassen en een mix van ruim veertig vaste planten en kruiden en levert het Wildflower-matten. Deze laatste bevatten allerlei wilde bloemen afgewisseld met siergrassen. ♦

Kees Spanjer bij enkele voorbeelden van voorgeweekte Sedum-mixmatten met gemiddeld zes tot acht verschillende Sedum-soorten voor een goed drainerende bodem. Eenmaal gelegd vragen deze matten jaarlijks twee keer bijmesten, net voor de winter en bij aanvang van het voorjaar. "Daarnaast is het uiteraard zaak om de ingewaarde onkruiden te verwijderen."